

«HET BRUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

Wat doet Vogelwacht Uden?

- * **Vogelwacht Uden e.o. is een actieve, zelfstandige vereniging die zich inzet voor alle in de vrije natuur levende vogels. Zij doet dit door middel van gezamenlijke activiteiten, zoals:**
 - Publiekswandelingen in het Udense Maashorstgebied.
 - Excursies naar prachtige natuurgebieden in Nederland.
 - Film- en dia-avonden in het eigen clubhuis, De Groenhoeve.
 - Vogelcursussen voor jong en oud.
 - Lezingen voor scholen en verenigingen etc.
 - Voorlichting op tentoonstellingen.
 - Publicaties in diverse media en tijdschriften.

- * **Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijk hulp aan de vogels door:**
 - Plaatsen en onderhouden van nestkasten.
 - Wintervoeding (in geval van strenge en langdurige vorst).
 - Herstel en beheer van natuurgebieden in de directe omgeving.
 - Beheer en onderhoud van de oeverwaluwanwand op Hemelrijk.
 - Plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.

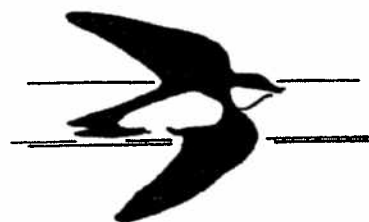
- * **Verder werkt Vogelwacht Uden e.o. samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:**
 - Inventarisaties, zoals het B.M.P. (Broedvogel Monitoring Project), wintervogeltellingen en het trekvogelproject.
 - Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
 - Controle op de naleving van de Vogelwet.

- * **Andere activiteiten zijn:**
 - Het onderhouden van het gezamenlijk onderkomen t.b.v. de stichting Kinderboerderij, het I.V.N. - afdeling Uden en Vogelwacht Uden e.o.
 - Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
 - Het deelnemen aan het V.L.U. (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden). Een en ander in samenwerking met het I.V.N.
 - Het uitgeven van een eigen clubblad, "Het Bruujssel".

- * **Lidmaatschap en inschrijving:**
 - De jaarcontributie bedraagt f 25,= per persoon.
 - Gezinsleden betalen f 10,=
 - Het eenmalig inschrijfgeld bedraagt f 5,=
 - Per gezin ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

- * **Voor inlichtingen en lidmaatschap:**
 - Secretariaat: Jan-Willem Hermans, Broekmorgen 28 - 5401 PK UDEN,
Telefoon: 0413-269804

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Peter Wienbelt
Den Brier 112, Uden
Tel.: 0413-330758
- Secretaris** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Penningmeester** : Bart Gevers
Hornstraat 6, Uden
Tel.: 0413-260613
- Bestuursleden** : Piet van der Voort, Jan van Bergen en Mark Poulussen.
- Bank** : ABN-AMRO Uden rek.nr.: 60.99.68.254

"HET BRUUJSEL"

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

- Redactie** : Margreet Hoefnagels, Anita van den Acker,
Rianne de Groot, Jan-Willem Hermans, John Hermans,
Aad van Toor, Don-Alexander van Bergen en Peter Noy.
- Redactieadres** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
- Tekeningen** : Archief en tijdschriften.
- Typewerk** : Rianne de Groot en Anita van den Acker.
- Druk/Verspreiding** : Theo Thijssen en Wim Hoefs.
(met medewerking van basisschool "De Palster")

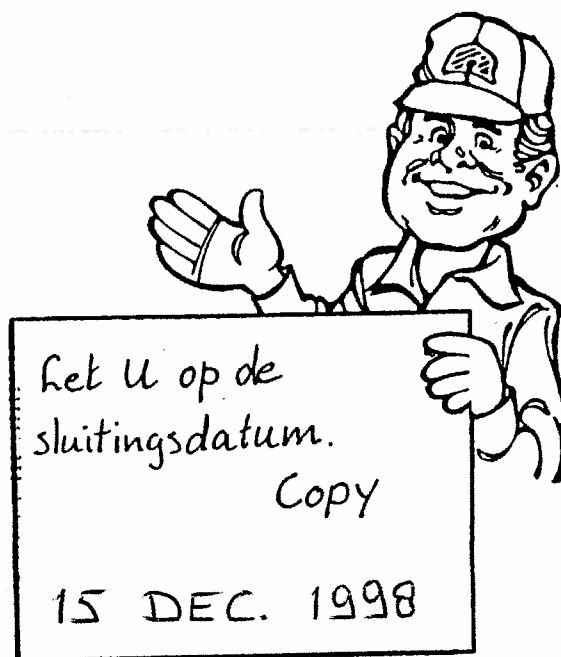
"HET BRUUJSEL" verschijnt 4x per jaar in een oplage van 125 exemplaren

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

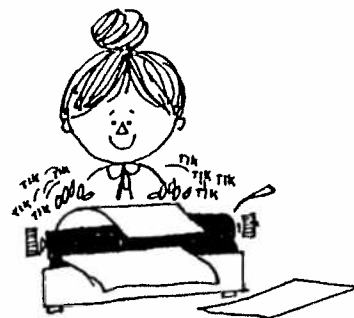
Het Bruujssel, nummer 3, 1998

Colofon	Redactie	1
Inhoudsopgave	Redactie	2
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	3
Mededelingen Bestuur	Jan-Willem Hermans	4
Tennant schenkt Vogelwacht schrobmachine	Redactie	5
Vogeltrek bij de Bosporus	John Hermans	6
Stem voor natuur in het Waterschapsbestuur!!	Jan-Willem Hermans	8
Het is een topjaar voor de Kerkuil	Peter Noy	9
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	10
Voortgangsverslag werkgroep Stootvogels	Piet van der Voort	11
In gesprek met ... Will Verbossen	Margreet Hoefnagels	12
Impressie Vogeltrek-Teldag 1998	Peter van de Braak	14
Jaarverslag werkgroep Oeverzwaluwen	Marc Poulussen	15
Wetenswaardigheden	John Hermans	16
Vrijwillig Landschapsbeheer Uden 1997-1998	Jan-Willem Hermans	17
Excursie Hatertse Vennen	Don-Alexander van Bergen	18
Vogel onder de loep ... De Huismus	John Hermans	20
Atlasproject Broedvogels	Peter van de Braak	22
Overzicht van diverse waarnemingen	John Hermans	23
Vogelwacht - Winkel	Aad van Toor	27
Advertenties	Bestuur	28

Mededelingen Redactie

Het is herfst. "Voor de mens tijd om te oogsten en te verzamelen, voor de natuur tijd om te zaaien en te verspreiden", las ik ergens. Wij, van de redactie, hebben weer een aantal lezenswaardige berichten van en voor onze leden verzameld. Laten we maar eens beginnen onze welgemeende dank daarvoor uit te spreken. Uit ervaring weten we dat het niet niks is om je verhaal op papier te zetten en dat dan ook nog weg te brengen naar de brievenbus van een of ander redactielid. Alle waardering dus voor degenen die mét ons vinden dat een blad van en voor de leden alleen maar kan als je er ook daadwerkelijk iets voor doet.

Wat is er zoal binnengekomen? Eigenlijk maar één vakantieverslag, namelijk van John Hermans. Hij is alvast gaan kijken bij de Bosporus in Istanbul naar de grote "verspreiding" die de natuur in de herfst op touw zet: de trek van in dit geval (zwarte) ooievaars en vele soorten stootvogels. Tevens is John in zijn archief gedoken en heeft daar enkele bijzondere feiten aangetroffen in zijn vogelwaarnemingen in de loop der tijden.

Peter van de Braak is een trouwe schrijver en heeft het verslag kunnen schrijven van de vogeltrek-teldag van 4 oktober jl., gehouden in onze eigen Maashorst. We hebben nog meer "verzamelingen": de inventarisatie in het kader van SOVON (Atlasproject), een voortgangsverslag van de werkgroep stootvogels door Piet van der Voort én een verslagje van de kersverse coördinator van de werkgroep oeverwaluwenwand, Mark Poulussen. Zoals u zult zien zijn er hier en daar andere namen opgedoken. Natuurlijk heeft John ook weer heel wat wetenswaardigs bijeen gesprokkeld en heeft Peter van de Braak dit keer wel een heel bijzondere waarneming in zijn verzameling! Was het nou een slangenarend, of toch een buizerd? Wie heeft hem horen miauwen?

Het V.L.U. heeft een heel jaarverslag ingeleverd. Te dik om over te nemen. Dus heeft Jan-Willem Hermans er een samenvatting van gemaakt. Don-Alexander van Bergen is enthousiast over de Hatertse Vennen. Er is een hele excursie naar toe geweest op 13 september jl. Natuurlijk zijn er ook deze keer mededelingen van het bestuur. Doordat Pedro van den Acker andere verplichtingen had, hebben we ditmaal een oude "Vogel onder de loep" genomen en tot slot ben ik in een geanimeerd gesprek geweest met Will Verbossen.

Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

- P.s.:** *
- * Leuke, spannende, wetenswaardige bijdragen over vogels in zijn algemeenheid (dichtbij of veraf) zijn van harte welkom.
 - * En ... wil je er meer over weten of lezen: de Vogelwacht-Winkel is overgegaan naar Aad van Toor. Voor informatie kun je hem bellen, telefoon: 0413-264106.
 - * In het volgende Bruujssel (december) worden de boeiende verhalen van de Herfstexcursie naar Vlieland opgenomen!
 - * Tevens plaatsen we dan een artikel over alles wat met telescopen te maken heeft.

Mededelingen Bestuur

Nieuwe leden

De vereniging groeit nog steeds!! Ook nu zijn er weer enkele nieuwe leden bijgekomen, vanaf deze plaats wensen wij alle nieuwe leden een leuk en vogelrijk lidmaatschap toe. Informeer eens bij een werkgroep en sluit u aan als actief lid. Achterin dit Bruujsel vindt u een overzicht van alle werkgroepen binnen de Vogelwacht.

Bezwaar vestiging Kynologenclub

De Gemeente Uden is voornemens om aan de Grensweg in Uden, in de Maashorst dus, de Kynologenclub Uden een ca. vier hectare groot terrein te geven. Dit veroorzaakt naar onze mening zoveel overlast ter plekke dat vestiging hier zeer ongewenst is. Wij hebben dan ook een bezwaarschrift aan de gemeente gestuurd om af te zien van verdere planvorming.

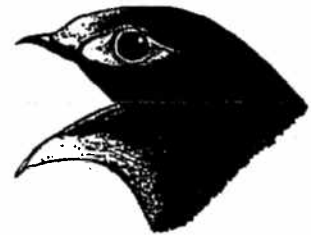
Noot Redactie: Inmiddels heeft de Provincie beslist dat vestiging van de kynologenclub aan de rand van het natuurgebied de Maashorst niet gewenst is. De Gemeente zal samen met de kynologenclub moeten uitzien naar een nieuwe locatie.

Bosbeheervisie

De gemeente Uden heeft een concept opgesteld hoe de bossen de komende tien jaren beheerd moeten gaan worden. Op 10 oktober 1998 heeft de opsteller van het beleidsplan, de heer S. Klingen van het bosbouwkundig adviesbureau Klingen/Bomen aan een aantal raadsleden, wethouders en natuurleden tekst en uitleg gegeven. Het gemeentelijk bosbezit is ongeveer 500 hectare groot en omvat de bossen van Udenoord, Slabroek, Bedaf en Odillapeel. Het beheer tot nu toe heeft zich voornamelijk toegespitst op de houtproductie. Kenmerk hiervan is dat je bomen aanplant, na verloop van tijd de zwakke uitselcteert om uiteindelijk alle sterke bomen te oogsten (kaalkap). De visie die nu voorgesteld wordt is een geïntegreerd bosbeheer.

De belangrijkste kenmerken van dit type beheer zijn:

- Het bos wordt ouder en er staan meer dikke bomen in;
- er wordt meer uitgedund en kaalkap vindt niet meer plaats;
- het bos bestaat uit een mix van verschillende boomsoorten;
- er is een behoorlijk aandeel inheemse (loof)boomsoorten;
- er zijn dikke, dode bomen die spontaan mogen vergaan;
- er is aandacht voor lanen en markante bomen.

Om de natuurwaarde verder te verhogen worden daarnaast twee bosgedeelten als natuurbos (ongeveer 60 hectare) beheerd. Hier wordt niets gedaan, spontane processen bepalen de ontwikkeling van het bos. Vogelwacht Uden is blij met deze ontwikkeling die ervoor moet zorgen dat we een meer natuurlijker en dus vogelrijker bos krijgen. Een kritische kanttekening onzerzijds is wel dat momenteel elke gemeente in de Maashorst afzonderlijk bezig is. Naar onze mening moeten we één beheersvisie voor de gehele Maashorst hebben die door één beheerder wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld het Staatsbosbeheer).

Namens het Bestuur,
Jan-Willem Hermans (telefoon: 0413-269804)

Tennant schenkt Vogelwacht schrobmachine

Na jarenlang ons clubgebouw met water en groene zeep te hebben geschrobd is het dan zover. Enkele weken geleden heeft de firma Tennant Europe B.V. uit Uden een reinigingsmachine ter beschikking gesteld. Tot nu toe vergde het reinigen van de Groenhoeve nogal wat tijd van het vrijwilligersteam uit de Vogelwacht dat het onderhoud van de vloeren voor zijn rekening neemt.

Menige schoonmaakploeg heeft zich de zweetdruppels van het voorhoofd gepoetst om de vloeren van de Groenhoeve in een goede staat te houden. Vanaf nu is dat voorgoed voorbij. De groene zeep en schrobber kunnen aan de wilgen worden gehangen. Met de nieuwe machine kunnen de vrijwilligers nu in zeer korte tijd en op eenvoudige wijze ervoor zorgen dat hun accommodatie er schoon blijft uitzien. Hierdoor blijft er meer tijd over voor het verwezenlijken van de doelstelling van de verenigingen: het beschermen van de natuur in en rond Uden.

Tennant is een internationaal actief bedrijf in de productie en verkoop van vloeronderhoudsmachines, gevestigd aan de Industrielaan te Uden. Als toonaangevend bedrijf in de reinigingsbranche biedt Tennant kostenbesparende en betrouwbare oplossingen op het gebied van vloerreiniging.

Op bijgaande foto biedt Nanda van de Rakt namens Tennant de 443 Schrobzuigmachine aan, aan Peter Wienbelt, voorzitter van Vogelwacht Uden e.o.

Het bestuur van de Vogelwacht is Tennant zeer erkentelijk voor deze bijdrage en zal ervoor zorgdragen dat de Groenhoeve die uitstraling krijgt die het verdient. Aan de machine zal het zeer zeker niet liggen!

Tennant lost reinigingsprobleem van 'De Groenhoeve' op

Schrobzuigmachine. Nanda van de Rakt biedt namens Tennant de 443 Schrobzuigmachine aan, aan Peter Wienbelt, voorzitter Vogelwacht Uden.

UDEN - Tot nu toe vergde het reinigen van De Groenhoeve nogal wat tijd van het vrijwilligersteam uit de Vogelwacht dat het onderhoud van de vloeren voor zijn rekening neemt. Om de vrijwilligers een handje te helpen bij het schoonhouden van hun accommodatie besloot Tennant een reinigingsmachine beschikbaar te stellen.

gemeenschap. Met de nieuwe machine kunnen vrijwilligers nu in zeer korte tijd en op eenvoudige wijze ervoor zorgen dat hun accommodatie er schoon uit blijft zien. Zodoende blijft er meer tijd over voor het verwezenlijken van de doelstelling van de verenigingen: Het beschermen van de natuur in en rond Uden.

Tennant is een internationaal actief bedrijf in de productie en verkoop van vloeronderhoudsmachines, gevestigd aan de Industrielaan te Uden. Als toonaangevend bedrijf in de reinigingsbranche biedt Tennant kostenbesparende en betrouwbare oplossingen op het gebied van vloerreiniging.

Natuurbescherming

In De Groenhoeve organiseren een drietal natuurbeschermingsorganisaties. Stichting Kinderboerderij, IVN-Uden en Vogelwacht Uden vele activiteiten ten behoeve van de

Vogeltrek bij de Bosporus

Van 20 tot en met 27 september van dit jaar heb ik samen met nog een aantal andere vogelaars een bezoek gebracht aan de Bosporus om hier de vogeltrek te aanschouwen.

Inleiding

De Bosporus is een smalle zeestraat, dwars door Istanbul, die Europa van Azië scheidt. Boven deze zeestraat ligt de Zwarte Zee, onder de Bosporus ligt de Middellandse Zee. Zoals velen van jullie weten vliegen trekvogels zoveel mogelijk over land naar hun overwinteringsgebied in, voornamelijk, Afrika. Met name roofvogels maken veel gebruik van thermiek, dit is opstijgende warme lucht. Hierdoor gaan ze zonder met hun vleugels te slaan de lucht in. Als ze op grote hoogte zijn trekken ze hun vleugels in waarna ze afstanden van twintig kilometer af kunnen leggen. Daarna proberen ze weer een thermiekbal te vinden om zo weer verder te trekken. Veel roofvogels uit Oost-Europa en Rusland (Oekraïne) vliegen via het smalle stuk land over de Bosporus om de Middellandse Zee heen om daarna in Afrika te overwinteren. Daarom is speciaal dit stuk land een prachtige plaats om de overvliegende vogels gade te slaan.

Algemeen

Onder leiding van onze Haagse Ed Opperman en dertien andere vogelaars gingen we elke dag midden in Istanbul de heuvel Camlica op. Deze heuvel is ongeveer tweehonderd meter hoog waardoor je de vogels van dichtbij kunt zien. Bovendien heb je van hieruit een prachtig overzicht op Istanbul. Ed Opperman heeft veel ervaring met het tellen van vogeltrek. Zo telt hij ieder jaar in de duinen in de buurt van Den Haag en is hij een aantal maanden in Israël geweest om hier bij een project mee te helpen om roofvogels te tellen. Als je hem meemaakt zal je merken dat je nog veel kunt leren. Al van veraf weet hij vrijwel foutloos elke soort op naam te brengen. Hieronder volgt van iedere dag een korte beschrijving;

Maandag 21 september

De vogeltrek was gedurende deze dag aardig op gang. Zo zagen we regelmatig Bruine Kiekendieven doorkomen. Deze vliegen haast allemaal solitair in tegenstelling tot Roodpootvalken en Balkansperwers die geregeld in groepen van ongeveer twintig exemplaren passeerden. Voor mij was het de eerste keer dat ik Balkansperwers zag. Ze zijn gemakkelijk te herkennen van gewone Sperwers door de zwarte vleugeleinden. Bovendien zie je Sperwers telkens ook als enkeling overkomen terwijl we de Balkansperwers enkel in groepsverband over hebben zien komen. Diverse malen kwamen er groepen Zwarte Ooievaars over waarbij nog een enkele gewone Ooievaar bij zat. De Ooievaar was grotendeels al doorgetrokken. Zij hebben hun piek meestal begin september. Verder zagen we aan roofvogels de volgende soorten: Zwarte Wouw, Grauwe Kiekendief, Wespindief, Schreeuwarend, Slangenarend, Steppebuizerd, Torenvalk en Boomvalk. De spectaculairste waarneming deden we aan het einde van de dag toen we stonden te wachten op onze taxi's. Tussen de dennenbomen liep een Klein Waterhoen. Normaal gesproken een zeer schuwe soort die zich in moerasgebieden ophoudt en zich daarbij nauwelijks laat zien.

Dinsdag 22 september

Alleen gedurende de ochtend hebben we enkele vogels zien passeren. Dit waren voornamelijk weer Balkansperwers, Bruine Kiekendieven en Sperwers. Ook zagen we enkele groepen Alpengierzwaluwen. Op de berg staan dennenbomen waartussen zich een aantal trekvogels ophouden. Vooral de vliegenvangers waren goed vertegenwoordigd. Naast de Grauwe Vliegenvanger zag ik ook de Bonte en de Kleine Vliegenvanger.

Woensdag 23 september

Deze dag was een regenachtige dag zodat ik de gelegenheid genomen heb om Istanbul te bezoeken. Het is een prachtige stad met vele beroemde bezienswaardigheden. In de oudheid was Constantinopel (= Istanbul) een van de toonaangevende steden van de wereld. Zo zie je in Istanbul enkele beroemde kerken zoals de Aya Sofia en de Blauwe moskee. Zeker de moeite waard is het Topkapi paleis wat eeuwenlang het onderkomen was van verschillende sultans.

Donderdag 24 september

Gedurende de dag was er maar matige trek waar te nemen maar tegen de avond kwam het los. In een uur tijd noteerden we toen ongeveer 1500 Steppebuizerds, 80 Zwarte Ooievaars, 2 Zwarte Wouwen, 10 Schreeuwarenden en ongeveer 15 Slangenarenden.

Vrijdag 25 september

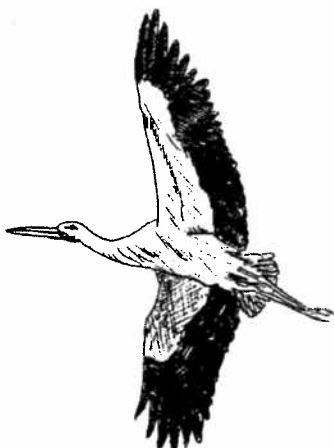
Het weer zag er prachtig uit waardoor de verwachtingen al snel hoog gespannen waren. Welnu deze verwachtingen kwamen die dag meer dan uit. Van 's morgens 10.30 uur tot 's middags 17.00 uur kwam er een onafgebroken zwerm roofvogels voorbij. Die dag hebben we ongeveer 28.000 vogels zien passeren. Hierbij zagen we 15.000 Schreeuwarenden, 9.000 Steppebuizerds, 1.000 Slangenarenden en 3.200 Zwarte Ooievaars. Er zijn maar weinig plekken op de wereld waar je zoveel roofvogels tegelijk ziet passeren. Telkens zagen we thermiekbellen met 50-100 vogels die aan het opschroeven waren. Als ze dan op hoogte waren zag je ze afzweven waarbij het geregeld gebeurde dat ze recht boven ons overkwamen. Werkelijk een gebeurtenis die ik niet gauw zal vergeten.

Zaterdag 26 september

Ook deze dag hebben we nog een staartje gekregen van overtrekkende vogels die kennelijk de dag ervoor nog niet Istanbul gehaald hadden. Wel was het aantal vele malen minder dan de vrijdag. De soorten waren weer dezelfde als op vrijdag. Bij de bosjes zagen we nog enkele Beflijsters waarbij je mooi het verschil kon zien tussen de mannetjes en de vrouwtjes.

Al met al was het een prachtige korte vakantie waarbij ik niet alleen genoten heb van de vele trekvogels maar ook van Istanbul. Het is een stad met 14 miljoen inwoners waar het altijd druk op straat is, vooral het rijden in een taxi is een ervaring te noemen. Wat verder opviel is het vriendelijke karakter van de Turken waardoor het verblijf alleen maar aangener wordt. Ik kan jullie deze vakantie dan ook van harte aanbevelen.

John Hermans

Stem voor natuur in het Waterschapsbestuur!!!!!!

De waterschapsbestuursverkiezingen staan voor de deur.

Het waterschap de Aa heeft 45 bestuursleden nodig welke zo breed mogelijk uit de samenleving moeten komen. Zij worden voor vier jaar gekozen. Het waterschap kent meerdere districten. Voor Uden en Veghel is dat district nr. 2. In dit district kunnen nu alle inwoners zelf schriftelijk stemmen. De inwoners kunnen stemmen in de categorie "ingezetenen". Alle eigenaren van een huis kunnen dat in de categorie "gebouwd". Alle grondeigenaren kunnen dat in de categorie "ongebouwd". Voor iedere categorie is weer een verschillend aantal zetels beschikbaar.

Kandidaten IVN/Vogelwacht Uden

De BMF (Brabantse Milieu Federatie) heeft een aantal "groene" mensen benaderd die zich als "groene" kandidaat beschikbaar willen stellen, met ondersteuning van Brabants Landschap, Natuurmonumenten en Brabants Particulier grondbezit. Willem Peters heeft zich kandidaat laten stellen namens IVN/Vogelwacht Uden voor iedereen die een eigen huis heeft. Anja Edwards-van Muijen namens het IVN-Veghel voor alle ingezetenen. Deze leden zullen ieder zo'n dikke 500 stemmen nodig hebben om hen in het waterschapsbestuur te brengen.

Willem Peters = categorie gebouwd

Willem kennen jullie natuurlijk allemaal met zijn landschapsbeheer en inzet voor de natuur in onze gehele provincie. Wat enkele misschien niet weten is dat hij een Weg- en Waterbouwkundige opleiding heeft gehad en tevens ook nog een woningbouwkundig Uitvoerdersdiploma op zak heeft. Hij wil zich met name inzetten voor natuurherstel langs de Leijgraaf en waterconservering op de Maashorst. Daarnaast spreekt hem het landelijke plan "De lekkende stad" enorm aan. Plaatsvervanger voor Willem is Gerrit Bruggink uit Veghel.

Anja Edwards-van Muijen = categorie ingezetenen

Anja kennen de meeste van jullie ook wel. Zij heeft tijdens haar voorzitterschap van het IVN-Veghel zitting genomen in het provinciaal districtsbestuur van het IVN. In het dagelijkse leven is Anja zelfstandig ondernemer, tektschrijver en wetenschapsjournalist. Daarnaast is zij actief bij IVN-Veghel, met name als natuur- en scholengids. Naast de zorg voor schoon water en natuurherstel langs de Aa staat het welbevinden van alle Brabanders door een goed leefmilieu voorop! Plaatsvervangster voor Anja is Jeannie van Riel uit Uden.

Wat te doen

De schriftelijke stembiljetten die eind oktober in de bus vallen en ook die van de burens, familieleden, collega's en kennissen, ingevuld met onze twee groene leden:

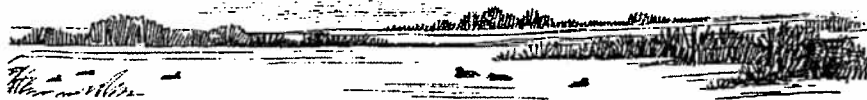
Willem Peters voor "gebouwd"

én

Anja Edwards-van Muijen voor "ingezetenen"

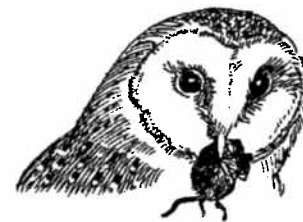
Retourneren aan het Waterschap. Alvast bedankt namens het bestuur.

Jan-Willem Hermans

"Het is een topjaar voor de Kerkuil"

"Werkgroep Vogelwacht Uden blij met veel broedsels"

Met deze kop begon Kees Backx zijn artikel in het Brabants Dagblad van maandag 21 september 1998. In het artikel schrijft hij over een nest jonge kerkuilen bij Hanneke en Leo Rovers uit Odiliapeel. Voorafgaande aan dit verhaal zijn John Hermans, Wim Janssen en ondergetekende op dinsdag 15 september op bezoek geweest bij Hanneke en Leo om de kerkuilenkast te controleren. Leo wist te vertellen dat er een aantal jonge uilen in de kast moeten zitten, gezien de vele braakballen en het af- en aanvliegen van de oudervogels. Na een flinke klim bovenin de hooizolder kwamen we bij de nestkast. Wim nam het voortouw en pakte direct enkele jonge kerkuilen uit de kast. Ze waren zo'n vijf à zes weken oud. Vijf jongen, schitterend om ze zo te zien. Wim nam er een naar beneden om hem aan Hanneke te laten zien. Ook Hanneke vond dit een hele ervaring om zo'n kerkuil vast te kunnen houden. Wanneer uilen deze leeftijd hebben kunnen ze gerust even uit het nest worden gehaald. Kerkuilen zijn pas storingsgevoelig wanneer ze op eieren zitten. Dan kun je beter maken dat je direct weer weg bent.

Ik besloot om Kees Backx van het Brabants Dagblad in te seinen om zaterdag 19 september aanwezig te zijn wanneer Gerard van der Kaa de uilen zou ringen. Het meten, wegen en administreren zou een mooie gelegenheid zijn om wat meer van deze mooie beesten te weten te komen. Op die bewuste zaterdag kwamen we met zijn allen bijeen bij Hanneke en Leo, echter zonder Gerard van de Kaa. Hij had dermate last van zijn rug dat hij niet kon komen. Ondanks dat, heeft Wim toch alle vijf de kerkuilen naar beneden gehaald om ze aan de trotse bezitters te laten zien. Wim verstopte ze in zijn ruime bodywarmer, waar ze netjes bleven zitten. Op een gegeven moment had Hanneke vijf uilskuikens op haar schoot zitten. Voor Marieke, de fotografe van Van Assendelft, een ideale gelegenheid om een aantal mooie plaatjes te schieten. Eén daarvan is bij het artikel in de krant geplaatst. De kerkuilen bleven overigens heel mooi zitten, bang waren ze niet.

Het vorig jaar is een slecht jaar voor de Kerkuilen geweest. Dit jaar gaat het gelukkig weer een stuk beter. Een en ander is sterk afhankelijk van het aanbod van muizen, het hoofdvoedsel van de kerkuil. Door zijn uiterlijke verschijningsvorm en geruisloze manier van vliegen is deze unieke vogel voor menigeen een mysterieuze verschijning. 's Avonds zijn we nog in de kerktoren van Volkel geweest. Ook daar heeft de werkgroep een Kerkuilenkast gehangen. Nadat we door een halfdonkere kerk waren gelopen, kwamen wij bij de toren aan. Een lange, smalle wenteltrap leidde ons naar het bovengedeelte. Via kleine raampjes konden we uitzien op de Volkelse kermis, waarbij het kermisgeluid tot boven in de kerk doordrong. Een ietwat vreemde combinatie bedacht ik me toen: kerk, kermis en kerkuilen. Moet kunnen, sprak ik mezelf moed in. Via een houten vlonder liepen we boven het middenschip van de kerk. Aan het einde hing de kast tegen de zijgevel. Wim was er weer als eerste bij en constateerde dat deze uil nog op eieren zat. We zijn toen meteen weer teruggegaan om onze bevindingen aan de pastoor door te geven. Na een paar weken zijn we weer gaan kijken. Toen bleek dat hier twee jongen waren geboren waarvan bij controle een jong was gestorven, waarschijnlijk ten gevolge van langdurige regenval. De oudervogels kunnen dan minder muizen vangen.

Peter Noy

Bijzondere Waarnemingen

Hieronder volgt weer de opsomming van bijzondere waarnemingen, gezien en/of gehoord van begin mei tot eind september. De meeste waarnemingen zijn gedaan door John Hermans. Opvallend dit jaar zijn de grote aantallen kwartels die gehoord zijn. Tijdens de nachtinventarisatie zijn we aan het tellen gegaan. We kwamen tot het aantal van wel 15 roepende, waarbij we moeten opmerken dat we nog lang niet het gehele gebied doorlopen hebben! Het afgelopen jaar is een goed kwarteljaar geweest. Van deze lijst zijn er een aantal soorten doorgebeld via de telefoonbelronde. De deelnemers hiervan zijn gekenmerkt met een "*" op de ledenlijst.

Peter van de Braak, Coördinator Werkgroep Inventarisaties (telefoon: 0413-253586)

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VOGELWACHT UDEN E.O.				
DATUM:	AANTAL:	VOGELSOORT:	LOCATIE:	WAARNEMER:
06-05-1998	1	Kramsvogel	Maashorst, Uden	John Hermans
10-05-1998	1	Wielewaal	Maashorst, Uden	John Hermans
10-05-1998	1	Boomvalk	Hemelrijk, Uden	Marc Poulussen
14-05-1998	1	Boomklever	Odillapeel	John Hermans
18-05-1998	1	Kwartel	Leygraaf, Uden	Avondwandeling
24-05-1998	1	Gele Kwikstaart	Vliegbasis, Volkel	Marc Poulussen
24-05-1998	1	Kleine Karekiet	Hemelrijk	Marc Poulussen
29-05-1998	12	Grutto	Hemelrijk	John Hermans
29-05-1998	4	Nachtzwaluw	Maashorst, Uden	John Hermans
29-05-1998	2	Roodborsttapuit	Odillapeel	John Hermans
30-05-1998	1	Boomvalk	Odillapeel	John Hermans
30-05-1998	1	Kwartel	Mariaheide	Jan v.d. Tillaart
30-05-1998	1	Kwartel	Odillapeel	John Hermans
07-06-1998	1	Boomvalk	Odillapeel	John Hermans
03-07-1998	1	Gele Kwikstaart	Maashorst, Nistelrode	Jan v.d. Tillaart
13-07-1998	1	Appelvink	Maashorst, Uden	Seniorengroep
13-07-1998	1	Boomvalk	Maashorst, Uden	Seniorengroep
19-07-1998	1	Gele Kwikstaart	Leygraaf, Uden	Jan v.d. Tillaart
22-07-1998	1	Boomvalk	Melven, Erp	Jan v.d. Tillaart
24-07-1998	2	Nachtzwaluw	Maashorst, Uden	John Hermans
24-07-1998	15	Kwartel	Maashorst, Uden	Nachtinventarisatie
24-07-1998	2	Boomvalk (jong)	Melven, Erp	Jan v.d. Tillaart
25-07-1998	1	Bruine Kiekendief	Odillapeel	John Hermans
25-07-1998	2	Wespendief	Odillapeel	John Hermans
28-07-1998	1	Bosuil	Vorstenbosch	Willy v. Lanen
30-07-1998	1	Witgatje	Maashorst, Uden	John Hermans
31-07-1998	1	Boomvalk (en vos)	Maashorst, Uden	Jan v.d. Tillaart
08-08-1998	1	Wespendief	Maashorst, Uden	John Hermans
08-08-1998	2	Boomvalk	Maashorst, Uden	John Hermans
09-08-1998	2	Wespendief	Maashorst (3 vennen)	Marc Poulussen
13-08-1998	1	Paapje	Maashorst, Uden	John Hermans
16-08-1998	2	Wespendief	Maashorst, Uden	John Hermans
30-08-1998	1	Tapuit	Maashorst, Uden	John Hermans
12-09-1998	6	Paapje	Odillapeel	John Hermans
13-09-1998	48	Bulzerd	Tongelaar, Mill	Jan v.d. Tillaart
13-09-1998	1	Visarend	Tongelaar, Mill	Jan v.d. Tillaart
13-09-1998	1	Wespendief	Tongelaar, Mill	Jan v.d. Tillaart
13-09-1998	1	Kerkuil (in torenvalkkast!)	Kersenboomg. Uden	Jan v.d. Tillaart
13-09-1998	6	Tapuit	Maashorst, Uden	John Hermans
20-09-1998	1	Paapje	Tongelaar, Mill	Jan v.d. Tillaart

Voortgangsverslag werkgroep Stootvogels

Terug van weggeweest!

Op acht december 1997 komen een aantal vogelwachtleden bijeen, om te proberen de werkgroep Stootvogels nieuw leven in te blazen, nadat een eerdere taakgroep al enkele jaren, zoals dat heet "slapende", was. We leven nu oktober 1998. Nog geen jaar later en verheugd kunnen we constateren dat de werkgroep weer springlevend is en blaakt van energie. Het eerste jaar was bedoeld als leerjaar en vooral om het veldwerk van de grond te krijgen. Op een later tijdstip zouden we ons dan gaan verdiepen in gegevensverwerking en weer later aandacht gaan besteden aan de educatieve aspecten binnen de vereniging en daarbuiten. Op dit moment hebben we al deze aspecten al onder onze hoede. Gestart met een kleine groep min of meer deskundigen op het gebied van stootvogels, hebben we al enorm veel ervaring opgedaan. De namen van de mensen van de veldwerkgroep mogen best genoemd worden: in alfabetische volgorde zijn deze: Henk van den Acker, Martien van de Elzen, Wim Janssen, Chris van Lieshout, Marc Poulussen, Jan van de Tillaart, William van der Velden en Jan Verhoeven. Het veldwerk voor 1998 zit er zo goed als op; de nestkaarten zijn ingevuld en zelfs de computerprogrammatuur ter verwerking van de gegevens is voorhanden. Als de rest nu volgens plan verloopt, hebben we eind november de gegevens verwerkt en geanalyseerd. Dit zou betekenen dat we in december een daverend jaarverslag kunnen produceren om aan de vereniging aan te bieden. Een magnifiek resultaat voor het eerste jaar.

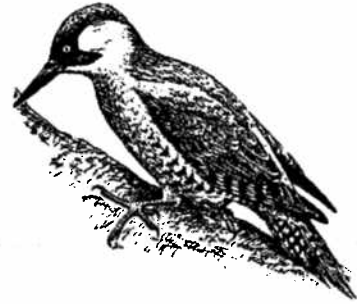
En dan komt het tweede jaar, 1999. U begrijpt, dat we binnen de groep een evaluatie gaan houden en aanbevelingen gaan ontwikkelen voor het volgende jaar. Ik verklap geen geheim als één van deze aanbevelingen zal zijn: uitbreiding van het waarnemingsgebied. We bestrijken nu nog niet de helft van de Maashorst. Om zoiets te kunnen doen heb je waarnemers nodig. Hebt U interesse (let wel: er staat niet "kennis") in deze richting en kunt U tijd voor gezellig met z'n tweeën in het bos waarnemen vrij maken in een eigen gebied laat dit dan weten aan één van de voornoemde personen of ondergetekende. Een ideale gelegenheid om veel over stootvogels te weten te komen en tegelijkertijd bij te dragen aan de bescherming van deze kwetsbare soorten. Nogmaals: kennis kunnen we U bijbrengen, enthousiasme moet U zelf leveren. Uitzierend naar het eerste jaarverslag laat ik het hierbij. In een volgend artikel moet er ook iets te schrijven overblijven.

Piet van der Voort,
Coördinator werkgroep Stootvogels

In gesprek met ... Will Verbossen

Het huis van Will Verbossen en zijn gezin is gemakkelijk te herkennen aan de prachtige wilde plantentuin. Eenmaal binnen valt meteen het grote raam naar de tuin op én de ronde tafel met heel goed zittende stoelen daar vlakbij. Zij kunnen dan ook aanschouwelijke piep-cursussen geven! Want in die tuin, die grenst aan een sloot en de oude spoorlijn, zit werkelijk van alles. Niet alleen de kool- en pimpelmezen, maar er heeft ook een vliegenvanger in de nestkast gezeten. De kat van de burens zat bovenop de kast om de smakelijke hapjes te kunnen aannemen. Maar daar hebben ze samen toch een stokje voor gestoken. Er is gaas om de paal gespannen en dat is als een bloem naar buiten gevouwen, zodat de kat er niet meer bij kon! Op de TV-mast zagen ze een bonte specht, op de grond een groene specht en zelfs de ijsvogel heeft even hun tuin aangedaan. Die ontdekten ze op de lantaampaal in de tuin. Hij is niet vaak teruggeweest, misschien omdat de reiger de vijver heeft leeggevoerd. Eens heeft daar wel veel vis gezeten. Want Lies was zo verstandig geweest om de jongens een kwartje per vis te beloven die ze in de Leygraaf zouden vangen. Tja, en toen kwamen ze met zovél jonge visjes thuis.... Lies heeft het afgekocht met f 15,00 en de sloot achter het huis bleek ook een uitstekende opvangplaats. Nu zitten er wel jonge salamanders in de vijver. Blijkbaar kunnen die zich beter verdedigen tegen de reiger.

Vrijwillig Landschapsbeheer Uden

Dat brengt ons bij een van de activiteiten van Will: meewerken met het V.L.U. Binnenkort wordt er een poel gegraven op de Karlingerweg. Dat is leuk, dankbaar werk. Want als je ziet dat de poel op Bedaf die vorig jaar gegraven is nu al salamanders herbergt Bedaf kent Will als zijn broekzak. Hij is er geboren en getogen. Van jongsaf aan is hij daar opgegroeid met de vogels. Niet zozeer om ze te bestuderen, maar wel om bijvoorbeeld te weten waar hun nesten zaten zodat er eieren uitgehaald konden worden. Die eieren werden uitgeblazen en aan een snoer geregen. Hij zou het nu niet meer doen, maar toen was het zo gewoon. Net zo gewoon als de streeknamen die gebruikt werden, zoals blauwlegger, morkolfs, malder.... etc.

Een van zijn broers wilde toch wel wat meer weten van de vogels, zodoende zijn ze nu in het bezit van een heel oude Peterson (7e druk). Ook toen waren de plaatjes heel duidelijk. Misschien was hij wel aangekocht vanwege de mooie eier-tekeningen achterin het boek. Will kan de gids in ieder geval goed gebruiken als hij meeloopt met de SOVON-inventarisatie. Samen met zijn vrouw Lies heeft hij de piepcursus gevolgd, maar hij betwijfelt of één cursus wel genoeg is.

Genealogie

Een andere hobby waar Will enthousiast over vertelt is zijn liefde voor genealogie, stamboomonderzoek. Daar gaat nog eens tijd in zitten Wil je werkelijk alles goed uitzoeken dan moet je veel tijd doorbrengen in archieven. Die zijn niet altijd open, dus daar gaan nog wel eens wat vrije dagen zo tussen Kerst en Nieuw aan op. Hij heeft o.a. de familie Verbossen uitgeplozen en daar een leuk, leesbaar boekje van gemaakt. Want het interessante is niet alleen de stamboom, maar wel alle verhalen die er rondom te vinden zijn. Daarvoor moet je nogal eens bij het Rijksarchief zijn. Daar vind je notariële aktes, aktes van successie, als er wat te erven was. Openbare verkopen zijn tot op het kleinste lepelkje beschreven. Niet alleen het voorwerp en wat het opbracht maar ook door wie het gekocht werd. Daar kun je hele levensverhalen uit destilleren. Belangrijke

briefwisselingen met de gemeente over onroerend goed of belasting bijvoorbeeld zijn hier ook terug te vinden. En als je niet zeker weet of je alles hebt ga je naar de leden van de Heemkundekring. Zij zijn begonnen met een knipseldienst. Geboortes, huwelijken, overlijdens.... alles wat Uden en Udenaren betreft wordt uitgeknipt, opgeplakt en in het archief gestopt. Het wordt ook in de computer verwerkt, zodat de gegevens wat sneller terug te vinden zijn. De Heemkundekring heeft een eigen bibliotheek met een index van na 1811. Will is een van de mensen die daaraan werkt. Hij weet ook dat je in uiterste nood ook nog informatie kunt opvragen bij de Mormonen in Salt Lake City. Zij hebben een archief wat zowat de hele wereld bestrijkt. Onvoorstelbaar!!!

Wandelvakanties

Terug naar de vogels. Tijdens zijn werk heeft Will er weinig mee te maken, hij zit binnen te tekenen, maar hij gaat nooit op stap zonder koffie, fototoestel, verrekijker en reparatieset. Want ze gaan meestal op de fiets. In de vakantie wordt er veel gewandeld, liefst in heuvelland in een natuurgebied. Ze hebben vrienden in Zwitserland, dus daar ligt al menige voetstap. Helaas waren ze dit jaar net in de verkeerde week: Het was er nat en kil. Er was zelfs al zeventig centimeter sneeuw gevallen. Zodoende moesten ze "beneden" blijven. Meestal maken ze dagtochten in de vorm van een rondwandeling. Dat bevalt goed. Ze hebben dat een keer in de winter gedaan, maar dat is niet zo goed bevallen. Het is dan moeilijk om goede paden te vinden, de ski-pistes sluiten veel af. Je moet met een liftje naar boven en meestal ook weer met de lift naar beneden, omdat in de winter veel paden onvindbaar zijn. Voorlopig denkt Will niet aan vakantie. Hij gaat eerst naar de bruiloft van hun petekind, dan een poel graven met het V.L.U. en daarna verheugt hij zich alweer op de vogeltrek-teldag

Margreet Hoefnagels

Impressie Vogeltrek-Teldag 1998

Op zondagmorgen 4 oktober om half zeven was het weer zo ver. De vogelteldag was weer gestart. Ruim 30 enthousiaste tellers stonden rond kwart over zes bij de poort te wachten, toen de eerste vogel zich al meldde. Een bosuil vloog weg uit het bosje naast ons. Dit was toch een goed begin van de dag. De temperatuur was wat laag (7 graden), maar met wat extra lagen kleding merk je dit bijna niet. De communicatie werkte dit jaar uitstekend, alle posten konden met behulp van zendapparatuur met elkaar communiceren.

Deze vogelteldag was gecombineerd met het Europese Vogelkijkweekend georganiseerd door Birdlife International. Dit is een natuurbeschermingsorganisatie die wereldwijd actief is voor de bescherming van vogels en hun leefgebieden. In totaal namen hieraan 22 Europese landen deel. Maar ook in Azië en Zuid-Amerika werd er geteld. In Nederland werden met maar liefst 80 werkgroepen geteld. Voor heel Europa werden alle gegevens verzameld in Luxemburg. De uiteindelijke lijst van alle waargenomen soorten in Europa en daarbuiten wordt binnenkort overhandigd aan de Japanse PTT (NTT). Zij sponsoren dit evenement de laatste jaren met een bedrag van 6 dollar per waargenomen soort. Het sponsorgeld gaat naar Birdlife International. Vanwege het rustige herfstweer was er echter geen sprake van intensieve vogeltrek.

De grote groepen leeuweriken, piepers en koperwieken bleven achterwege. Maar desondanks werden er toch 1780 vogels geteld, verdeeld over 46 soorten. Landelijk zijn er meer dan 160.000 vogels geteld, verdeeld over 186 verschillende soorten. Hieronder volgt de opsomming van de top 10 van de grootste aantallen geteld die dag. Naast deze top 10 staat de landelijke top 10. Enkele bijzondere vogels die dag gezien in de Maas-horst zijn de Smelleken, Bruine Kiekendief, Appelvink en de Kleine Bonte Specht.

Vogelwacht Uden:

Nederland:

Nr.	Soort	Aantal	Nr.	Soort	Aantal
1	Spreeuw	453	1	Spreeuw	32488
2	Graspieper	249	2	Kievit	29325
3	Vink	219	3	Tafeleend	15265
4	Kneu	131	4	Kokmeeuw	10336
5	Veldleeuwerik	126	5	Smient	9315
6	Houtduif	110	6	Meerkoet	5529
7	Zanglijster	70	7	Grauwe Gans	5199
8	Zwarte Kraai	68	8	Stormmeeuw	4059
9	Kievit	66	9	Wilde Eend	3761
10	Witte Kwikstaart	55	10	Houtduif	3515

De dag hebben we wat eerder afgesloten, met een neutje en een kop snert. Al met al toch een geslaagde en vooral gezellige dag. Wij verwachten dat volgend jaar iedereen weer van de partij is!! Als er vogelaars zijn die een compleet overzicht van waargenomen soorten met aantallen van deze dag wil hebben, laat het me dan weten.

Hierbij willen we tevens Peter Noy bedanken voor het perfect verzorgen van de persberichten!

Namens de Inventarisatiewerkgroep,
Peter van de Braak (telefoon: 0413-253586)

Jaarverslag Werkgroep Oeverzwaluwen

Zoals de meesten van jullie intussen wel weten, heb ik de taak als Coördinator van de werkgroep Oeverzwaluwen van Jan Willem Hermans overgenomen. Dit neemt niet weg dat Jan-Willem toch actief blijft binnen deze taakgroep. Samen met Cor Verhoeven en Johan van Rosmalen zijn we vastbesloten de oeverzwaluwenwand weer nieuw leven in te blazen. Nadat we rond de tafel zijn gaan zitten, hebben we een aantal dingen op papier gezet.

Zo zal de eerste tijd de nadruk vooral komen te liggen op het onderhoud van de hut en de wand. Ook zal er actie ondernomen worden om het riet voor de wand weg te halen. Dit is een grote ingreep, maar noodzakelijk willen we in de toekomst het aantal broedende oeverzwaluwen zien groeien; deze eisen namelijk een vrije aanvliegroete naar het nest. Kortom, er zal nog heel wat werk verzet moeten worden!

Dus hierbij een oproep: Zijn er nog mensen die een handje willen helpen op een zaterdag of op een maandag (vooral de senioren onder ons!), bel me dan....

Groetjes,

Namens Werkgroep Oeverzwaluwen,
Marc Poulussen (telefoon: 0413-274046)

Wetenswaardigheden ...

Koolmees slachtoffer van het broeikas-effect

Kleine Koolmeesjes komen tegenwoordig negen dagen te laat uit het ei om nog volop te kunnen genieten van de rupsen van de wintervlinder. Maar dat is niet hun fout: volgens onderzoekers van het Centrum voor Terrestrische Oecologie in Heteren komt dat omdat de rupsen tegenwoordig eerder uit het ei komen. En dat komt weer doordat de knoppen van de eik eerder uitlopen, en dat komt weer door het broeikas-effect. Ooit zorgden de mezen ervoor dat hun eieren precies tijdens de rupsenpiek uitkwamen. Tot verrassing van de onderzoekers pasten ze dat tijdstip echter niet aan toen de piek begon te verschuiven. Waarschijnlijk maken de vogels bij het bepalen van het juiste moment voor de leg gebruik van het temperatuurverloop in het voorjaar. Het broeikas-effect heeft hierop nog weinig invloed. De mezenpopulatie zal zich uiteindelijk wel aanpassen door natuurlijke selectie, zo verwachten de onderzoekers: vroeg leggende mezen zijn inmiddels al aanzienlijk succesvoller in de voortplanting. **Bron:** Intermediair, 15 oktober 1998

Tjiftjaf

Vogels zingen in de lente om de aandacht van een partner te trekken. Maar waarom zingt de tjiftjaf in het begin van de herfst vlak voordat de vogel zich opmaakt om naar warmere oorden af te reizen?

Bron: Intermediair, 15 oktober 1998 (in het volgende Bruujssel volgt mogelijk het antwoord. Ook hoor ik het graag als jullie hier een antwoord op hebben).

Zintuig helpt vogels schelpdieren opsporen

Nederlandse onderzoekers hebben een nieuw zintuig ontdekt bij kanoetstrandlopers. Deze vogels kunnen in nat zand schelpdieren opsporen zonder ze aan te raken. Met hun snavel voelen de vogels de schelpdieren al op tien centimeter afstand zitten. Dat kan niet met de tot nu toe bekende zintuigen. Ook het waarnemen van trillingen heeft hier niets mee te maken. Dit heeft men onderzocht door stenen in het zand te verstoppen. Ook deze werden feilloos door de Kanoetstrandlopers gevonden. Stenen in het zand houden wel het zogenoemde interstitieel water tegen. Dat is water tussen zandkorrels en voorwerpen als stenen en schelpdieren. De kanoetstrandlopers steken hun snavel in het natte zand en voelen dan aan het groter worden van de tegendruk dat er iets anders in het zand zit. Om de schelpdieren op te sporen, gebruiken de vogels de zogenaamde Herbst-lichaampjes. Dat zijn orgaantjes die in groepen van tien of twintig in de snaveltop van de vogel zitten. Door deze ontdekking is ook duidelijk geworden waarom Kanoetstrandlopers alleen in nat zand kunnen eten en dus van droogvallend wad doorvliegen naar lager gelegen wadplaten.

Bron: Onbekend, ongeveer juni 1998

Nederlandse ooievaars bij Gibraltar

Een groep Spaanse waarnemers is in 1996 begonnen met het systematisch aflezen van metalen ringen van ooievaars in Gibraltar. Hieruit kwam naar voren dat er in het najaar van 1996 en 1997 ruim 150 Nederlandse ooievaars werden gesignaleerd. Deze ooievaars strijken hier neer in afwachting voor de oversteek naar Afrika. Het betrof hier zowel jonge als volwassen vogels afkomstig uit geheel Nederland. Een teken dat het weer de goede kant uitgaat met de Nederlandse ooievaars.

Bron: Vogelnieuws, juni 1998

John Hermans

Vrijwillig Landschapsbeheer Uden 1997-1998

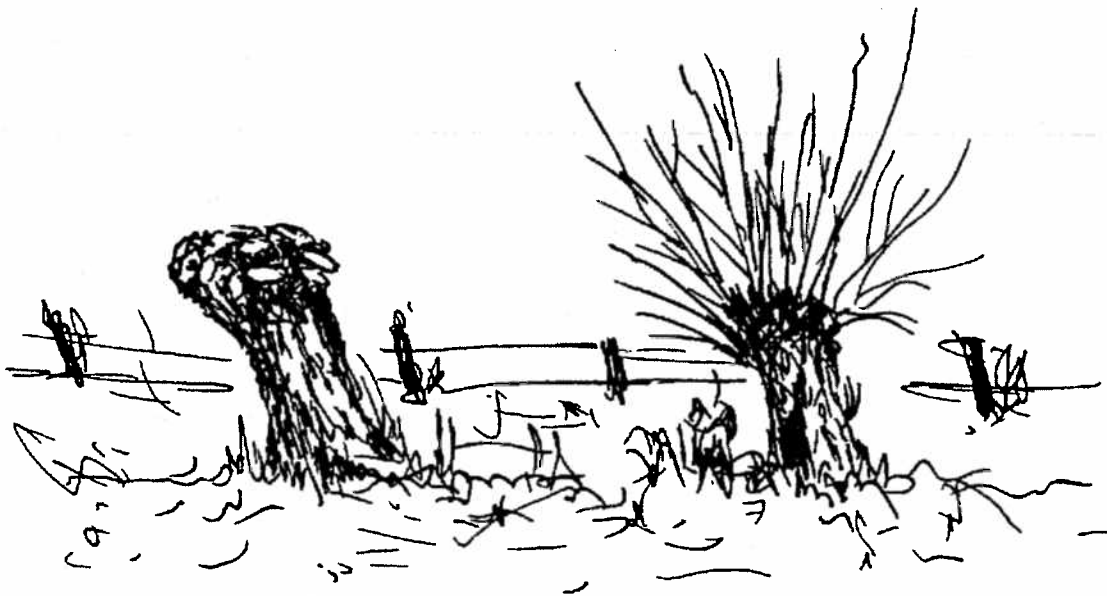
Wij hebben het jaarverslag van onze werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer ontvangen. Het elf pagina's dikke verslag hebben we getracht samen te vatten in onderstaand gedeelte. De coördinator van de werkgroep is Willem Peters, telefoon 0413-252529. Negen enthousiaste leden vormen de kern van de werkgroep, afkomstig uit het IVN en de Vogelwacht. De werkgroep kan met gemiddeld drie vergaderingen per jaar alle werkdagen voorbereiden.

Er zijn een tiental werkdagen geweest, waarin uiteenlopende werkzaamheden zijn uitgevoerd; In overleg met Staatsbosbeheer zijn afspraken gemaakt over het terugzetten van een elzensingel op Kooldert, het knotten van wilgen op de Wijstgronden, het terugzetten van een ruilverkavelingssingel en de heidewerkdag op de Maashorst. Na overleg met de Gemeente Uden is wederom in 1998 een bosvennetje in de omgeving van de Grensweg gegraven. Tevens is met de gemeente een aantal plantactiviteiten besproken in Uden voor de jaarlijkse Boomplantdag. Het afgelopen jaar is in en nabij de hoogstam-kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden nog het nodige werk verzet. In nauwe samenwerking met de Stichting Udense Kersenboomgaarden is een eerste stap gezet om een stukje historische "natuur" in Uden terug te krijgen. Het wachten is nu op de eerste kersen. In januari 1998 is er ook een torenvalk-kast geplaatst. De afgelopen tijd heeft men een kerkuil in deze kast waargenomen!

Tijdens de tien ochtenden waren er gemiddeld vijftien vrijwilligers aanwezig. Dit seizoen behoorde het VLU wederom tot een van de actiefste werkgroepen vrijwillig landschapsbeheer in Noord-Brabant!!! Ook voor het seizoen 1998-1999 doet men een beroep op de Vogelwachtleden. Hoe meer handen hoe lichter het werk. De activiteiten worden telkens op de maandagenda vermeld.

De werkgroep bestaat in 1999 tien jaar, wellicht de start van een natuurherstelproject op de Maashorst of langs de Leijgraaf.

Jan-Willem Hermans

Excursie Hatertse Vennen

Op 13 september jl. stond de excursie naar de Hatertse Vennen gepland. Toen ik 's morgens om acht uur bij de Groenhoeve aankwam, stond daar alleen Jan van Bergen. Ik dacht dat wij veel te vroeg waren. Echter na een kleine tien minuten wachten waren we nog steeds met z'n tweeën. Dat was een flinke tegenvaller, want het weer was uitzonderlijk goed. Een helder blauwe hemel en een stralende zon. Natuurlijk ging de excursie gewoon door, maar jammer was het wel dat de "groep" zo klein was. De weersvoorspelling was inderdaad niet al te best, maar het weer was ons die dag toch goed gezind. Om tien over acht vertrokken we en na een klein half uur waren we op de plaats van bestemming. De auto hadden we geparkeerd bij restaurant St. Walrick en van daaruit begonnen we onze tocht.

Ik zal eerst nog een kleine gebiedsbeschrijving geven van deze zeer interessante omgeving. De volledige naam van dit gebied is de Overasseltse en Hatertse Vennen. Het is gelegen tussen Overasselt en Nijmegen/Dukenburg en beslaat een oppervlakte van ca. 535 hectare, dat is onderverdeeld in naaldbos, loofbos, heide, bouwland en natuurlijk de vennen. Het gebied van de Hatertse Vennen is nog vrij jong (10.000 jaar). De Maas en Rijn hebben in die periode een laag rivierklei afgezet, waarover een dikke laag stuifzand in de loop der jaren is gekomen. De wind zorgde voor reliëf en zo ontstonden duinpannen die uiteindelijk na stijging van de grondwaterspiegel in de huidige vennen veranderden (3000 jaar voor Chr.). Het waterpeil per ven verschilt, evenals de zuurgraad. In hete zomers kunnen sommige vennen droog komen te liggen. Omdat de bebossing veel water aan de vennen onttrok heeft Staatsbosbeheer het aantal bomen aan de waterkant verminderd. In de Hatertse Vennen zijn bijzondere planten waar te nemen zoals zonnedauw (overvloedig aanwezig) en been-

breek, maar ook waterpeper, stijf havikskruid, gele morgenster en brede wespenorchis. Ook het dierenleven is goed vertegenwoordigd, te weten: elf soorten amfibieën en drie soorten reptielen, verschillende zoogdieren waaronder ook de das en natuurlijk veel soorten libellen en vogels.

Aangezien de excursie in september gepland stond, was het qua vogels natuurlijk rustiger dan in de lente, maar ja dat geldt voor bijna alle gebieden. In de lente, zomer en nazomer kun je interessante vogels waarnemen, zoals Boomvalk, Wielewaal, Braamsluiper, Fluitier en Bonte Vliegenvanger. Alles bij elkaar hebben we toch nog ruim 30 vogelsoorten gezien. Het begon al meteen leuk met een stel Krakeenden en Kuifeenden op een van de vennen. Later zagen we nog wat Wilde Eenden en een Dodaars. Bij een open stuk was een Sperwer bij de bosrand op vogeltjesjacht en vlogen wat Gaaien en Houtduiven in paniek uit de bebossing. Onderweg hoorden we nog de Grote Bonte, Groene en Zwarte Specht. Halverwege de route zagen we een Havikmanneltje. We zeiden nog tegen elkaar dat het mooi zou zijn om Havik en Sperwer eens bij elkaar in de lucht te zien om het grootteverschil goed te kunnen vergelijken. We hadden het niet gezegd of opeens vlogen er een mannetje Sperwer, vrouwtje Sperwer en een Havikvrouwtje bij elkaar in de lucht. Het Sperwermanneltje koos eieren voor zijn geld en steeg hoog de lucht in, terwijl het Sperwervrouwtje de Havik weg probeerde te jagen. Even later werd het nog mooier toen er een Buizerd bij kwam, die op zijn beurt weer door de Havik achterna werd gezeten.

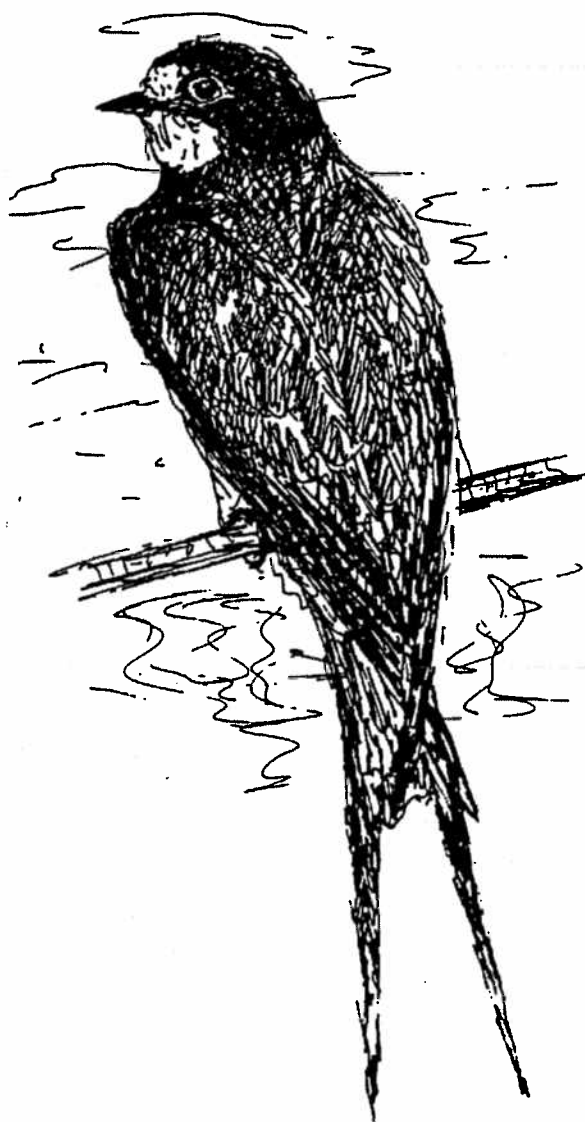

Het was een spektakel van de eerste orde. Op dat moment was de dag al een succes. We zagen nog een heel stel Witte Kwikstaarten bij elkaar en even later een groep van meer dan honderd Huiszwaluwen en enkele Boerenzwaluwen. Rond elf uur stapten we weer in de auto en hebben bij mij thuis nog een kop koffie gedronken. Het was een hele mooie herfstdag en zeer zeker moet deze tocht een keer herhaald worden in het voorjaar en laten we dan hopen dat de belangstelling dan beter is.

De volgende vogels hebben wij waargenomen:

Dodaars, Wilde Eend, Krakeend, Kuifeend, Buizerd, Sperwer, Havik, Houtduif, Holenduif, Grote Bonte Specht, Groene Specht, Zwarte Specht, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Witte Kwikstaart, Fitis, Tjiftjaf, Roodborst, Merel, Grote Lijster, Staartmees, Koolmees, Pimpelmees, Matkop, Kuifmees, Boomkruiper, Winterkoning, Vink, Spreeuw, Gaai, Ekster en Zwarte Kraai.

Don-Alexander van Bergen

Vogel onder de loep ...

De Huismus

Zoals jullie wel zullen weten vinden we in Nederland twee soorten mussen, de huismus en de ringmus. De andere twee, de heggemus en de grasmus worden wel zo genoemd, maar hebben met de mussen geen nauwe verwantschap. Dit valt al direct op wanneer je naar de snavels kijkt. Heggemus en grasmus hebben smalle spitse snavels, uitstekend geschikt om insecten mee te vangen. De huismus en de ringmus hebben dikke, forse snavels waarmee ze uitstekend granen kunnen bemachtigen. De huismus verschilt al van de ringmus door het feit dat het mannetje en het vrouwtje bij de huismus verschillend van kleur zijn terwijl het mannetje en het vrouwtje van de ringmus niet van elkaar te onderscheiden zijn. De ringmus heeft een chocoladebruine kop en hiermee is hij het makkelijkste te onderscheiden van zowel het mannetje als het vrouwtje van de huismus die dit niet hebben. Het mannetje huismus heeft bruinachtige bovendelen met zwarte strepen en een leigrijze kop en zwarte kin/keelvlak die vooral in de winter duidelijk te zien is. Het vrouwtje mist deze kin/keelvlak alsook de leigrijze kruin en bovendien zijn de bovendelen wat fletser van kleur dan bij het mannetje. Het voorkomen van de huismus is eigenlijk gemakkelijk uit te leggen. Overal waar mensen wonen kom je ook huismussen tegen en hiermee is hij de cultuurvogel bij uitstek. Geen vogel profiteert zoveel van de mens als de huismus. Dit komt niet alleen naar voren wat betreft de huismus nestgelegenheid bieden, maar ook wat betreft voedselvoorziening is de huismus geheel afhankelijk van de mens. De huismus broedt dus bij de mensen in zgn. losse kolonies, d.w.z. de nesten zitten in groepen bij elkaar, maar met onderling nogal variabele afstanden. Bij voorkeur broeden huismussen onder de onderste rij dakpannen van een gebouw. Daarnaast vind je de huismus ook broedend in allerlei holten en spleten die in een gebouw te vinden zijn. Zelf constateer ik de laatste tijd in onze omgeving een achteruitgang van de huismus. Zou dit misschien verband houden met het feit dat de laatste jaren hoe langer hoe meer gaten (ook onder dakpannen) dichtgemaakt zijn? Het nest zelf is een slordig bolronde bouw van strootjes en takken. Het lijkt nog een klein beetje op de nesten die weervogels in Afrika maken (de hangende bolvormige nesten, dikwijls in groot aantal bij elkaar in een boom hangend). Met de weervogels zijn de huismussen dan ook het nauwst verwant, maar schijnbaar hebben ze de verfijnde kunst van het bouwen van dergelijke nesten in de loop van de evolutie verlerd. De huismus vertoont twee soorten baltsgedrag: een solitaire en een sociale balts. Bij de solitaire balts zit een mannetje in de buurt van een geschikte nestplaats en probeert door geluid en gedragingen (opgezette veren) een vrouwtje te lokken om ermee te paren. Daarnaast heb je dus de sociale balts waarbij dikwijls een vrouwtje achterna gezeten wordt door een aantal mannetjes. Als de groep dan uiteindelijk neerstrijkt vertonen de mannetjes de zgn. paradebalts. Ze steken de hierbij gespreide staart omhoog, laten de iets gespreide vleugels wat afhangen, trekken de kop in en houden hem schuin omhoog. Wat precies de verklaring is van de sociale balts is niet duidelijk maar het blijft in ieder geval een interessant schouwspel. Let hier in de lente maar eens op. Na het baltsen komt dan de uiteindelijke paring. Dit heb ik eens een keer van heel nabij kunnen meemaken en dat gebeurde op de volgende manier. In de holte van een dakpan zat het vrouwtje. Het mannetje wipte telkens op de bulten links en rechts van de holte van de dakpan. Na dit een tiental keren te hebben gedaan paarde hij uiteindelijk met het vrouwtje. Dit schouwspel herhaalde zich een aantal keren waarna de mussen zich weer bezig gingen houden met het leven van alledag. Een huismussenpaar produceert een tot

drie legsels per jaar en per legsel worden er vier á vijf witte eieren (kenmerk holenbroeder) gelegd waarvan drie á vier jongen uiteindelijk uitvliegen. Het voedsel wat de jongen de eerste dagen krijgen wijkt duidelijk af van het voedsel waarmee de huismus zich het grootste gedeelte van het jaar in het leven houdt. De eerste dagen zijn het namelijk insecten (eiwitrijk voedsel, wat het beste is voor de groei). De rest van het jaar zijn het vooral onkruidzaden wat in de nazomer nog wordt aangevuld met zaden van granen. In deze tijd verlaten dan ook veel mussen de menselijke omgeving om zich massaal tegoed te doen aan het graan van de korenvelden. Ook in de winter vult de huismus zijn voedsel aan in de vorm van granen die door de mens worden uitgestrooid (brood, kippevoer e.d.). Na afloop van het broedseizoen zijn er in Nederland naar schatting tien tot twintig miljoen mussen. Na de winter kort voor het broedseizoen zijn er dit nog maar vier miljoen. Hieruit valt wel op te maken dat er veel exemplaren dood gaan. Vooral onder de jongen is de sterfte het grootst. Slechts een kwart van de jongen zal het volgende broedseizoen halen. Bij de volwassen vogels is dit percentage ongeveer 65%. De grootste sterfte wordt volgens onderzoekers veroorzaakt door roofvijanden waarbij de sperwer wel de belangrijkste predator van de huismus kan worden genoemd. Daarna komen ongelukken en allerlei ziektes die er voor zorgen dat er dus zo weinig huismussen meedoen aan het nieuwe broedseizoen. Maar ja zo zit nu eenmaal de natuur in elkaar, de zogenaamde "struggle for live", wat betekent dat alleen de sterkste huismussen overleven en weer voor reproductie zorgen waardoor de soort de meeste kans heeft om te blijven voortbestaan (zwakke exemplaren zou een zwakke soort geven die snel uitgestorven zou zijn). Ik hoop door dit schrijven dat de interesse voor de huismus bij jullie nu wat meer gewekt is zodat je iets langer dan voorheen bij de huismus stilstaat. Ik verzeker jullie, het is de moeite waard.

John Hermans.

Het gaat niet goed met onze huismus

Slimme scharrelaar is voorbijgestreefd door merel

In het Brabants Dagblad van 11 juli 1998 stond een artikel met bovengenoemde kop over onze huismussen. De huismus verdwijnt en is op zijn retour. Qua aantallen is hij al voorbijgestreefd door de merel. Recentelijke tellingen van het SOVON tonen dit aan. De mus verdwijnt vooral uit de stad. De belangrijkste oorzaak is de bouw van nette stereotye nieuwbouwwijken en de monotone maiscultuur op de akkers van Zuid-Nederland. Tellingen wijzen nu uit dat het aantal broedparen van mussen in Nederland is teruggelopen tot 800.000.

Een mus voelt zich vooral thuis in wat rommelige, oude stadswijken. Hij nestelt daar onder ouderwetse Hollandse dakpannen, maar die wijken verdwijnen of worden gerenoveerd. In nieuwe, nette wijken worden de huizen afgedekt met van die betonnen allesdek- kers. Daar komt nog bij dat zijn favoriete voedsel, graan, ten tijde van het jongen grootbrengen steeds minder voorhanden is. Dit komt door de veranderingen in de landbouw. Je ziet tegenwoordig alleen maar maïs en daar zitten pas in september korrels in. Dat is te laat voor de mus en zijn broedsel. Kortom de omstandigheden waarin de mus goed kan gedijen verslechteren. Laten we hopen dat het tij te keren is!

Atlasproject Broedvogels

Dit jaar hebben we de maandelijkse inventarisaties (zondagmorgen) en de nachtinventarisatie gebruikt om mee te werken aan het Atlasproject 2000. De bedoeling van dit project is het inventariseren van de Nederlandse broedvogels. Dit wordt gedaan met vastgestelde methodes, samengesteld door het SOVON. Met ongeveer vijftien leden van de Vogelwacht is deze klus geklaard. Wij hadden het atlasblok 45-37 geïnventariseerd, dit is het zuidelijke gedeelte van de Maashorst. De gehele Maashorst is in 1996 reeds door vele leden geïnventariseerd. Voor ons komt het atlasproject na twee jaar mooi uit. Al vrij snel kunnen we voor een aantal soorten een vooruitgang of achteruitgang zien. Volgens het Sovon zou het niet lang duren, voordat er een aantal nieuwe soorten in de Maashorst gaan broeden. Één van deze soorten is de Boomklever. Met deze soort hebben ze inderdaad gelijk gehad. Dit jaar heeft er één paar gebroed in de wat oudere bomen in de buurt van de brandtoren in Zeeland. Onderstaande soorten zijn het afgelopen jaar in territoria vooruitgegaan;

* Kwartel	17 territoria
* Nachtzwaluw	4 territoria
* Gekraagde Roodstaart	45 territoria
* Roodborsttapuit	16 territoria
* Bonte Vliegenvanger	5 territoria
* Geelgors	50 territoria

Deze aantallen zijn geteld in het Atlasblok 45-37, dus gelden niet voor de gehele Maashorst. Een grote uitschieter is de kwartel, in 1996 vijf territoria in de gehele Maashorst. Dit aantal is de afgelopen twee jaar verdrievoudigd, naar 17 territoria alleen al in het eerdergenoemde atlasblok. De gegevens van deze inventarisatie zijn reeds verstuurd naar het SOVON. In de komende twee jaar kunnen we nog aanvullingen sturen.

Een aantal andere leden van de Vogelwacht hebben twee andere Atlasblokken voor hun rekening genomen, namelijk;

45-46 Vorstenbosch e.o.

45-47 Uden - Centrum

Het komend jaar willen we als werkgroep nog een ander gebied gaan onderzoeken en wel atlasblok 45-48. Dit is het gebied rondom Odiliapeel. We hebben hier nog een aantal mensen voor nodig die een gedeelte hiervan gaan inventariseren.

Opm.: Het gaat totaal om ongeveer drie ochtenden van ca. 3 uur (in het voorjaar).

Geïnteresseerden kunnen mij bellen,

Peter van de Braak,
tel.: 0413-253586

Overzicht van diverse waarnemingen

Al jarenlang houd ik een aantal minder algemene waarnemingen van de Maashorst bij in een soort waarnemingenarchief. Van een aantal waarnemingen leek het mij leuk om deze eens nader te bekijken en jullie hierover te informeren. Telkens laat ik hierbij een gebiedscode zien. Hiervoor heb ik de Maashorst ingedeeld in een zestigtal blokken, zodat je vrij aardig weet in welk gebied je een vogel hebt waargenomen. Als je hierin geïnteresseerd bent kun je bij mij een kaart krijgen waarin je de indeling kunt zien. Probeer zelf ook eens om een waarnemingenarchief aan te leggen. Na verloop van tijd haal je hier veel informatie uit.

BEFLIJSTER

Datum:	Gebied:	Aantal:
06-04-94	M07	1
13-04-97	M07	3
23-04-95	M15	3

De Beflijster is een trekvogel die in het voor- en najaar door Nederland trekt. Uit mijn waarnemingen komt naar voren dat je de Beflijster het beste in april kunt waarnemen. De waarnemingen zijn allemaal vastgesteld in het begrazingsgebied zodat je kunt stellen dat dit de favoriete plek is voor de Beflijster. Dikwijls zie je de Beflijster langs de overgangen van open gebied naar bos.

BLAUWE KIEKENDIEF

Datum:	Gebied:	Aantal:
04-11-95	M07	1
20-03-94	M14	1
18-09-94	M36	1
17-11-96	M37	1
11-02-95	OP	1

Er broeden een aantal Blauwe Kiekendieven in Nederland maar de exemplaren die wij zien zijn vogels die in Scandinavië broeden en overwinteren in Frankrijk. Uit mijn waarnemingen kun je globaal concluderen dat de doortrek voornamelijk plaatsvindt in november en februari/maart. Je ziet de Blauwe Kiekendief voornamelijk op de grote open vlaktes, zoals het begrazingsgebied.

BRUINE KIEKENDIEF

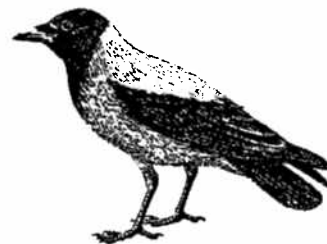
Datum:	Gebied:	Aantal:
17-09-95	M15	1
17-09-95	M59	1
07-09-95	OP	1
25-07-98	OP	1

Uit mijn waarnemingen komt naar voren dat je een Bruine Kiekendief vooral in september kunt tegenkomen in onze omgeving. De Bruine Kiekendief broedt in Nederland vooral in moerasgebieden. Samen met Scandinavische soortgenoten gaan deze vogels op trek naar het Middellandse Zeegebied en Afrika. De waarneming op 25 juli van dit jaar is waarschijnlijk een vroege doortrekker. De vogel kwam vanuit het zuiden aangevlogen, begon bij het Defensiekanaal in Odiliapeel te dalen. Daarna vloog hij ongeveer een kwartier lang rond zoekend naar prooi. Tot slot zag ik de vogel weer opstijgen en in noordelijke richting vertrekken.

BONTE KRAAI

Datum:	Gebied:	Aantal:
23-01-94	OP	1
27-02-94	M36	4
03-03-96	M37	1
25-10-97	OP	4
30-10-94	OP	7
30-11-96	M36	1
28-12-97	M36	1

De Bonte Kraai is in Nederland een wintergast die vanuit Scandinavië naar hier komt. De laatste decennia zie je een duidelijke afname van het aantal overwinteraars. Toch zijn er in onze omgeving nog enkele gebieden waar de soort regelmatig nog te zien is. Dit zijn de weilanden achter de bossen van Odiliapeel en het begrazingsgebied. Uit de waarnemingen blijkt dat eind oktober de eerste Bonte Kraaien kunnen worden waargenomen en dat ze tot begin maart hier gezien kunnen worden. Wel zijn de aantallen duidelijk lager dan in de jaren zeventig toen er in de Maashorst elk jaar twintig tot dertig Bonte Kraaien te zien waren.

GOUDPLEVIER

Datum:	Gebied:	Aantal:
27-02-94	M36	20
27-02-94	M36	36
27-02-94	OP	31
27-02-94	OP	16
27-02-94	PRP	200
11-03-96	OP	75
01-03-97	PRP	6

Veel van mijn waarnemingen zijn op de bewuste 27-02-94 gedaan. Tijdens die dag heb ik maar liefst 303 Goudplevieren in onze omgeving gezien. Toch kun je uit de waarnemingen concluderen dat de Goudplevier vooral te zien is in het vroege voorjaar, zeg maar de laatste dagen van februari en de eerste van maart. Opmerkelijk is dat je in het najaar geen Goudplevieren ziet. Toch is de presentie van de soort in November in Nederland het hoogst. Waarschijnlijk is het bij ons in het najaar toch te droog voor de Goudplevier zodat we de soort alleen maar in het natte voorjaar zien als de Goudplevier weer op de terugweg is naar zijn broedgebieden in Scandinavië.

GRAUWE KLAUWIER

Datum:	Gebied:	Aantal:
01-06-95	M15	1
08-09-96	M15	1

Dit is een soort waarvan we hopen dat die in de Maashorst gaat broeden. Sinds het bestaan van het begrazingsgebied heb ik de soort nu tweemaal waargenomen, daarvoor nooit. Je kunt niet zeggen wanneer de Grauwe Klauwier doortrekt maar het meest aannemelijke is dat je de grootste waarnemingskans hebt van half mei tot begin juni als de Grauwe Klauwier zijn broedgebieden weer gaat opzoeken (vrij late doortrekker).

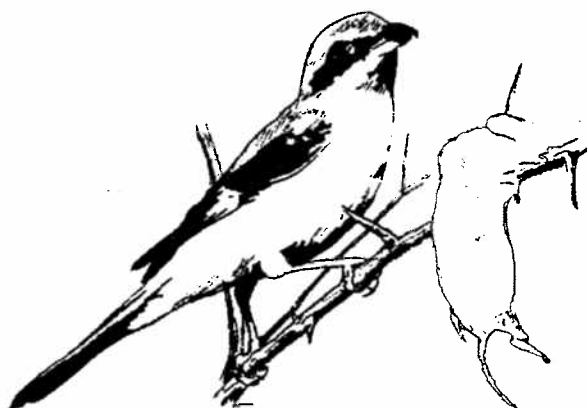
KLAPEKSTER

Datum:	Gebied:	Aantal:
14-10-94	M36	1
14-10-94	M44	1
12-02-94	KB	1
24-10-97	M34	1
25-19-98	M34	1

Rond half oktober kun je de Klappekster in de Maashorst tegenkomen op de heide van de Kanonsberg of de Drie Vennen.

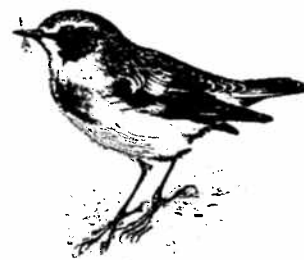
Dikwijls is het zo dat ik de donderdag na ons Waddenbezoek benut om de Klappekster in de Maashorst te bekijken. Meestal

zie ik de Klappekster dan weer voor de eerste keer in de Maashorst.

PAAPJE

Datum:	Gebied:	Aantal:
14-09-94	M15	6
24-09-94	M35	1
09-09-95	M48	1
03-09-96	M07	2
08-09-96	M35	6
29-05-97	M15	1
07-09-97	M07	2
13-08-98	M07	1

Uit de waarnemingen blijkt duidelijk dat je in september de meeste kans hebt om het Paapje waar te nemen. De soort is dan weer op de terugtrek naar zijn overwinteringsgebied in Afrika. De waarneming op 29-05-97 is een vrij late. Het kan duiden op een broedgeval maar verder hebben we het Paapje hier niet meer gezien. Het is niet ondenkbaar dat met het ruiger worden van het begrazingsgebied het Paapje broedvogel wordt. Naar mijn mening is het begrazingsgebied nog iets te droog, maar als de grondwaterstand omhoog gebracht kan worden krijg je een ideaal biotoop voor het Paapje.

TAPUIT

Datum:	Gebied:	Aantal:
22-04-94	M07	2
29-04-94	M15	3
23-04-95	M35	6
03-09-96	M07	1
13-04-97	LE6	2
08-05-97	LE3	5
30-08-98	M35	1

Vanaf half april heb je kans om Tapuiten in onze omgeving te zien. Vooral in de laatste week van april kun je vrij gemakkelijk Tapuiten zien. Het is een doortrekker die tijdens de trek overal blijft foerageren waar hij langskomt. Sommige Tapuiten doen er maar liefst drie maanden over voordat ze vanuit Afrika weer in hun broedgebieden aanwezig zijn. Dit kan Groenland zijn maar ook bijvoorbeeld Siberië. Eind augustus, begin september zie je de meeste weer bij ons langskomen.

WESPENDIEF

Datum:	Gebied:	Aantal:
04-08-96	M56	2
25-07-98	OP	2
02-08-98	M34	2
08-08-98	M60	1
16-08-98	M36	2

Een Wespendif is heel moeilijk te onderscheiden van een Buizerd. Daarom is het gemakkelijk om te weten dat de Wespendif grotendeels in augustus bij ons te zien is. De Wespendif is dan al weer op de terugreis naar zijn overwinteringsgebied in Afrika. Het merendeel van de waarnemingen heb ik dit jaar verricht doordat ik nu eens niet op vakantie was. Zodoende leer je heel duidelijk dat je dan de grootste kans hebt om Wespendifen te zien. Houdt dit volgend jaar maar eens in de gaten.

WITGATJE

Datum:	Gebied:	Aantal:
06-03-94	M07	1
27-03-94	M55	2
15-04-94	M15	6
07-09-97	M15	1
18-09-97	LE3	1
30-07-98	M07	1

Het Witgatje kun je zowel in het voor- als in het najaar in onze omgeving tegenkomen. In de kleine vennen in de Maashorst zie je ze dikwijls. Zoals je uit mijn waarnemingen kunt zien komen de eerste hier in maart. Ze trekken door tot in april. Ze broeden hoofdzakelijk in noordelijke gebieden. Ongeveer augustus/ september zie je ze weer in onze omgeving terugkeren.

Zoals je ziet kan het bijhouden van waarnemingen een heleboel informatie opleveren. Niet alleen kun je waarnemingen per soort bijhouden maar ook per gebied zodat je richting beheersinstanties vrij aardig de natuurwaarde van een bepaald gebied kunt aangeven. Zeker als je deze waarnemingen nog eens een groot aantal jaren bijhoudt krijg je een prachtig archief van de vogels van onze omgeving.

John Hermans

Vogelwacht - Winkel

Na een lange staat van dienst heeft Bart Gevers "zijn" winkel overgedragen aan Aad van Toor. Vanaf heden zal hij de Vogelwacht-winkel beheren. Alle Vogelwachtleden kunnen gebruik maken van de kortingsmogelijkheden die binnen Vogelbescherming Nederland gelden. Uiteraard gaat een klein gedeelte van de opbrengst naar Vogelwacht Uden, zodat zij hier een aantal zaken van kan bekostigen. Onderstaand een gedeelte van de winkelvoorraad met bijbehorende prijslijst. Met de komende feestdagen in zicht een prima idee om iemand anders een toepasselijk cadeau te geven!!

Cassettebandjes met vogelgeluiden:

- * Nr. 1: zangvogels, deel 1 f 20,00
- * Nr. 2: weide-, water- en moerasvogels f 20,00
- * Nr. 3: vogels van bos, heide en duin f 20,00
- * Nr. 4: water- en wadvogels f 20,00
- * Nr. 5: zangvogels, deel 2 f 20,00
- * Nr. 6: bekende en minder bekende vogels f 20,00

Om vogelgeluiden beter te leren (her)kennen vormen de cassettes een prima hulpmiddel.

Diverse CD's met vogelgeluiden:

- * Nr. 1: vogelgeluiden rond huis en tuin f 39,50
- * Nr. 2: vogelgeluiden in bos en struweel f 39,50

Naast geluidscassettes en CD's hebben we een groot aantal vogelboeken, van pocket tot atlas, te koop:

- * Het kleine zakvogelboekje van P. Hayman f 17,90
Het determineren van vogels is zonder handboek vrijwel onmogelijk. Het boekje van Hayman is zo'n handboek. Bij de uitvoering is rekening gehouden dat het gemakkelijk in jaszak of borstzak kan worden meegenomen. Het boekje is langwerpig, smal en niet lijvig.
- * Vogels van Midden-Brabant f 10,00
Dit boek is werkelijk een aanbieding en van belang voor elke Brabantse vogelaar.

En natuurlijk allerlei leuke artikelen om bijvoorbeeld cadeau te geven, zoals:

- * Diverse vogelmobielen f 14,50
- * Wenskaarten/Ansichtkaarten vanaf f 4,00
(o.a. uilen, vingerafdrukken en art selection)
- * Briefpapier met enveloppen (eendfiguren) f 8,50
- * Poëziealbum met plaatjes f 9,95
- * Briefopener met eendfiguur f 3,95
- * Raamstickers (torenvalken) f 3,50
(deze kunnen raambotsingen voorkomen)
- * Balpennen (Vogelbescherming) f 1,00

Verkoopadressen:

- Tijdens vergaderingen en andere bijeenkomsten in de Groenhoeve.
Aat van Toor
Klaroenlaan 1 - Uden
Telefoonnummer: 0413-264106 (evt. bezoek na telefonische afspraak)

De nieuwe "kleintjes" voor uw bedrijf!

De Tennant Compact Serie: handige, ergonomisch verantwoorde en makkelijk te bedienen vloerreinigingsmachines. Kant en klaar of op maat gemaakt. Bij Tennant kunt u terecht voor advies, service en onderhoud.

Wilt u meer weten over eigentijds en kostenbesparend vloeronderhoud? Of wilt u een demonstratie? Neem dan contact met ons op:

Telefoon: 0413-263355

Fax : 0413-265635

TENNANT EUROPE B.V.
Verkoop & Service Nederland
Nijverheidsstraat 4a
Postbus 263
5400 AG Uden

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS

marktstraat 12 uden **mannenmode**

Keihard..... de bergachtigste

De leadville collectie heeft archeologen in de Braziliaanse jungle en op de Himalaya zonder problemen over scherpe rotspunten en gladde gletsjers geholpen.

Een blokje om met de hond wordt nu wel erg comfortabel.

EXCLUSIEVE DEALER

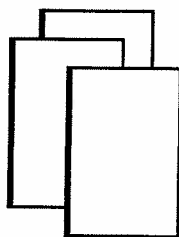
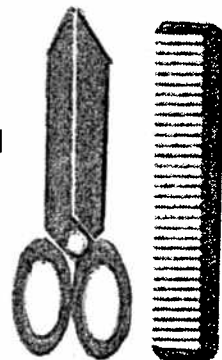
ZEGERS SCHOENEN

ORANJESTRAAT 3 - UDEN

MOLENWIEKEN 40 - VEGHEL

HERENKAPSALON Léon de Bie

Lieve Vrouwenplein 9
5401 AS Uden
Tel. 04132-62728

boekhandel bert van der heijden

Sacramentsweg 4 • 5401 GR Uden • Tel. 0413-260907

snijders metaal

SPECIAALZAAK METALEN-
IJZER WAREN-GEREEDSCHAPPEN

Kapelstraat 1, 5401 EC UDEN.
Telefoon: 0413 - 262780

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

WIM DE WILT

KERKSTRAAT 4 - UDEN - TEL.262620

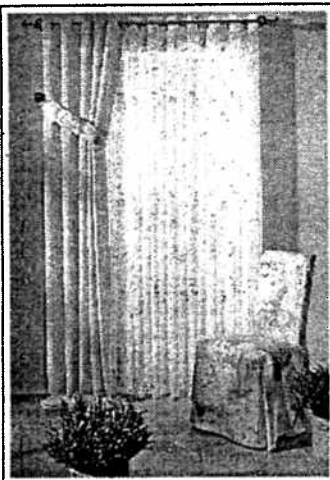
De Bruin

verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden

Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

VAN DER HELDEN

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

ACTIVITEITEN TAAKGROEPEN VOGELWACHT UDEN E.O.

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dia-lezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal taakgroepen, te weten:

1. TAAKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, tel.: 0413-253586

2. TAAKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Voor geïnteresseerden heeft men een gratis brochure beschikbaar waarin alle details zijn vermeld.

Coördinator Jan-Willem Hermans, tel.: 0413-269804

3. TAAKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de taakgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Daarnaast worden alle broedgegevens geregistreerd en aan de betreffen de instanties doorgegeven. Het geven van advies en voorlichting behoort eveneens tot de taken.

Coördinator John Hermans, tel.: 0413-272777

4. TAAKGROEP NESTKASTEN

Deze taakgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals kool-, pimpel- en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Een onderdeel van de activiteiten vormt het inventariseren en administreren van alle broedgevallen.

Coördinator Henk van den Acker, tel.: 0413-263523

5. TAAKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een vijftal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van kasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk en boomvalk.

Coördinator Pieter van der Voort, tel.: 0413-263292

6. TAAKGROEP WINTERVOEDERING

De leden van deze taakgroep komen alléén in actie bij uitzonderlijke weersomstandigheden, zoals bij strenge vorst over een langere periode of een dik sneeuwdek. Pas dan kunnen een aantal vogelsoorten onze hulp gebruiken. Op verschillende plaatsen in het buitengebied wordt dan bijgevoerd. De taakgroep legt contacten met diverse instanties die het voedsel verstrekken en bepaalt waar en wanneer bijgevoerd moet worden.

Coördinatie Bestuur Vogelwacht, tel.: 0413-269804

7. TAAKGROEP CLUBBLAD/PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujssel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de activiteiten binnen de vereniging, waarbij diverse leden de pen ter hand nemen om vogelverhalen met anderen te delen. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de vele activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in kranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, tel.: 0413-251691

8. TAAKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven in en rond Uden. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt daartoe een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, tel.: 0413-252529

